

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Vaikeneminen on kultaa? Vastapuhe Suomessa ja Saksassa

SOLKI TUTKII, Jyväskylä 11. toukokuuta 2022

Sabine Ylönen, sabine.ylonen@jyu.fi

Sosiaalinen media viidentenä valtana

- Uusi valvontaelin, demokraattisia funktioita (Bunz 2012)
- Vaikuttaa julkiseen keskusteluun (Burkhard 2015)
- Toisaalta: vihamielisen keskustelukulttuurin ”hävytön normalisointi” (Wodak 2021),
→ vaara demokratialle
- Vastauksena: vastapuhe vai vaikeneminen (”tolkun ihminen”)?

Sprechen ist Silber, Schweigen ist Gold?

*Als die Nazis die Kommunisten holten,
habe ich geschwiegen;
ich war ja kein Kommunist.*

*Als sie die Sozialdemokraten einsperrten,
habe ich geschwiegen;
ich war ja kein Sozialdemokrat.*

*Als sie die Gewerkschafter holten,
habe ich nicht protestiert;
ich war ja kein Gewerkschafter.*

*Als sie die Juden holten,
habe ich geschwiegen;
ich war ja kein Jude.*

*Als sie mich holten,
gab es keinen mehr,
der protestieren konnte.*

Martin Niemöller (1892-1984), Theologe

*Kun natsit tulivat hakemaan kommunistit, vaikenin,
koska en ollut kommunisti.*

*Kun he tulivat hakemaan sosiaalidemokraatit, vaikenin,
koska en ollut sosiaalidemokraatti.*

*Sitten ne tulivat hakemaan ammattiyhdistysihmiset, ja vaikenin,
koska en ollut ammattiyhdistyksessä.*

*Sitten ne tulivat hakemaan juutalaiset, ja vaikenin,
koska en ollut juutalainen.*

*Sitten ne tulivat hakemaan minut, eikä silloin enää ollut ketään,
joka olisi puhunut puolestani.*

Vastapuhe

- Kansalaisyhteiskunnan vastaus vihapuheelle ja ekstremismille
 - Reaktiivinen: Any **response** from members of the civil society to hateful or harmful speech (Benesh et al. 2016: 2, Bojarska 2018: 15).
 - Proaktiivinen: **Proactive advocacy** for members of discriminated groups, for example (Warnke 2021)
- Tavoite: vaikuttaminen julkiseen diskurssiin
 - asiallisella ja empaattisella tavalla
 - jotta käsitystä yhteiskunnassa valitsevasta tunnelmasta ei vääristy täysin

Mitä Solkissa on tutkittu ja tutkitaan:

- Suositut vastapuheryhmät Suomessa ja Saksassa
- Huumori vastapuhestrategiana
- Organisoitu vastapuhe: #iamhere international verkoston Saksan ja Suomen toimintaryhmät
 - Nettistrategiat
 - Diskurssit, johon vastapuhekampanjat tarttuvat
 - Vastapuhestrategiat rasismi-keskusteluissa
- Demokratiaa vaarantavia diskursseja Ukrainan sotaan liittyen ja miten vastapuhediskurssit vastaavat niihin

→ Yhtenä päämääränä: Vastapuheen tarkempi määrittelemine

Suosittu vastapuheryhmät

About HoGeSatzbau:

Aim: to comment and illustrate the political and social world affairs and correct the so called Rechts-Schreibung (right-wing writing).

In our opinion satire and humour are good possibilities to **face such subjects as (daily life)-racism**, since they encourage and ease fears, because there are already too many people who are afraid.

We don't make jokes, we are worried. Be grateful – we help you to become really German, just as you demand it of migrants.

Diskussionssite: Erzieherischer Humor

Kirjallisuus (valinta)

- Bunz, Mercedes (2012) Die fünfte Gewalt: Über digitale Öffentlichkeit und die Neuausrichtung von Journalismus und Politik. In: Rußmann, Uta; Beinsteiner, Andreas; Ortner, Heike; Hug, Theo (Hrsg.): *Grenzenlose Enthüllungen. Medien zwischen Öffnung und Schließung*. Innsbruck: Innsbruck University Press 2012 (Medien – Wissen – Bildung 2), 163–167. DOI: <http://dx.doi.org/10.25969/mediarep/791>.
- Burkhard, Steffen (2015) *Medienskandale: Zur moralischen Sprengkraft öffentlicher Diskurse*. 2., überarbeitete und ergänzte Auflage. Köln: Halem.
- Benesch, Susan, Derek Ruths, Kelly P. Dillon, Haji Mohammad Saleem & Lucas Wright (2016): Considerations for Successful Counterspeech. *Dangerous speech project*. <https://dangerousspeech.org/wp-content/uploads/2016/10/Considerations-for-Successful-Counterspeech.pdf>.
- Bojarska, Katarzyna (2018) Die Dynamiken von Hate Speech und Counter Speech in sozialen Medien. Eine Zusammenfassung der wissenschaftlichen Forschung. *Das Netz*. https://cihr.eu/wp-content/uploads/2018/10/Die-Dynamiken-von-Hate-Speech-und-Counter-Speech-in-sozialen-Medien_Deutsch.pdf
- Warnke, Ingo (2021) Widerrede als Fürsprache? Überlegungen zur Doppelgesichtigkeit von Empörung. Öffentliche Keynote von Professor Dr. Ingo Warnke (Universität Bremen) im Rahmen der Fachtagung "Pragmatik der Gegenrede". <https://www.wiko-greifswald.de/mediathek/beitrag/n/widerrede-als-fuersprache-ueberlegungen-zur-doppelgesichtigkeit-von-empoeerung-87847/>
- Wodak, R. 2021. *The Politics of Fear: The Shameless Normalization of Far-right Discourse*, 2nd revised and extended edn. London: Sage.
- Ylönen, S. 2021. Soziale Medien als fünfte Gewalt: Strategische Organisation deutscher und finnischer Gegenredenkampagnen auf Facebook. *Diskussionspapier*. *Journal für Medienlinguistik*. <https://dp.jfml.org/en/category/open-peer-review/>